

eConteplusProject
Organic.Edunet

ΛΙΣΤΕΡΙΩΣΗ

(LISTERIOSIS, CIRCLING DISEASE)

Δρ. Ευτυχία Ξυλούρη - Φραγκιαδάκη
Κτηνίατρος - Υγιεινολόγος,
Αναπλ. Καθηγήτρια Υγιεινής Αγρ. Ζώων,
Τμήμα Επιστήμης Ζωικής Παραγωγής και Υδατοκαλλιεργειών,
Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΛΙΣΤΕΡΙΩΣΗ

ΠΑΘΟΓΟΝΟ ΑΙΤΙΟ

- **Είδος:** Βακτήριο γνωστό ως *Listeria monocytogenes*.
- **Εντόπιση:** Στο έδαφος και στο γαστρεντερικό σωλήνα των θηλαστικών από όπου μολύνεται η βλάστηση.
- **Ευπάθεια:** Στα μηρυκαστικά η σειρά ευαισθησίας είναι αίγες, πρόβατα, βοοειδή.

ΛΙΣΤΕΡΙΩΣΗ

ΠΑΘΟΓΕΝΕΙΑ - ΜΕΤΑΔΟΣΗ

- Η εμφάνιση της νόσου συνδέεται με χορήγηση μολυσμένου ενσιρώματος και οδοντοφυΐα. Εκδηλώνεται το χειμώνα μετά 3 - 4 εβδομάδες μετά την έναρξη παροχής του ενσιρώματος ή στις αρχές της άνοιξης.
- Σε εκτατικές εκτροφές προσβάλλονται συχνότερα ποίμνια σε υγρούς βοσκότοπους.
- Είσοδος του βακτηρίου από λύσεις συνεχείας του στοματικού βλεννογόνου, από την ανώτερη αναπνευστική οδό και το γαστρεντερικό σωλήνα. Σε θηλάζοντα αρνιά εισέρχεται από το κολόβωμα του ομφάλιου λώρου.
- Προσβάλλονται ζώα κάθε ηλικίας.
- Η νοσηρότητα κυμαίνεται από 2 - 30% και η θνησιμότητα είναι υψηλή με οικονομικές απώλειες στις εκτροφές.

ΛΙΣΤΕΡΙΩΣΗ

ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ (1)

- **Λιστεριογενής εγκεφαλίτιδα** (συχνότερη μορφή) με ανορεξία, κατάπτωση, αδιαφορία προς το περιβάλλον, δυσκινησία με απροθυμία στις φυσιολογικές μετακινήσεις του κοπαδιού, μονόπλευρη κάμψη τραχήλου με χαμήλωμα κεφαλής, ίδιας πλευράς πάρεση αυτιού, βλεφάρου, κάτω χείλους, γλώσσας συνοδευόμενη από δακρύρροια, σιελόρροια, ίδιας πλευράς τύφλωση και κυκλικές κινήσεις αντίστροφα προς το ημισφαίριο του εγκεφάλου που προσβλήθηκε. Ολοκληρώνεται σύντομα σε 1 - 2 ημέρες με πλαγιοκοιλιακή κατάκλιση, συνεχείς ποδηλατικές κινήσεις των πρόσθιων άκρων, κώμα, αναπνευστική ανεπάρκεια με κατάληξη θάνατο.

ΛΙΣΤΕΡΙΩΣΗ

ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ (2)

- **Σπλαγχνική ή σηψαιμική μορφή** που συναντιέται σε αρνιά πριν αρχίσουν να μηρυκάζουν. Προσβάλλει διάφορα όργανα του πεπτικού συστήματος με αλλοιώσεις, από τις οποίες ξεχωρίζει η εστιακή ηπατική νέκρωση. Στα αρνιά που θηλάζουν συχνά παρατηρείται διάρροια.
- **Μητρογενής μορφή λιστερίωσης** όπου η μήτρα κυρίως των μηρυκαστικών είναι ευαίσθητη σε όλα τα στάδια της κυοφορίας. Εκδηλώνεται με πλακουντίτιδα, μητρίτιδα, θανάτους εμβρύων και αποβολή στο τελευταίο τρίτο της κυοφορίας, γέννηση θνησιγενών αρνιών, νεογέννητων που γρήγορα θνήσκουν ή βιώσιμων αρνιών.

ΛΙΣΤΕΡΙΩΣΗ

ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ

- Από Τοξαιμία εγκυμοσύνης, Κοινουρίαση και εγκεφαλική Οίστρωση.
- Στα αρνιά, από αποστήματα εγκεφάλου εξαιτίας εγκεφαλίτιδας από πυογόνα βακτήρια (*Actinomyces pseudotuberculosis*, *A. pyogenes*, *Staphylococcus aureus*) και από ιδιοπαθή νέφρωση σε αρνιά ηλικίας μικρότερης των 3 μηνών.

ΛΙΣΤΕΡΙΩΣΗ

ΔΙΑΓΝΩΣΗ

- **Κλινική** συνήθως με μια μορφή κάθε φορά σε μικρό αριθμό ζώων.
- **Εργαστηριακή επιβεβαίωση** μετά από απομόνωση του βακτηρίου σε παθολογικά υλικά και ζωοτροφές.

ΛΙΣΤΕΡΙΩΣΗ

ΘΕΡΑΠΕΙΑ

- Αν και το βακτήριο είναι ευαίσθητο σε αντιμικροβιακές ουσίες (πενικιλίνη, τετρακυκλίνες, σουλφοναμίδες κ.ά.) χρειάζεται ιδιαίτερα επιθετική και μακρόχρονη φαρμακευτική αγωγή (τουλάχιστον 10 - 14 ημέρες).
- Δεν έχει ικανοποιητικά αποτελέσματα, ειδικά όταν εφαρμόζεται για μικρότερη περίοδο εξαιτίας οικονομικών λόγων. Παρουσιάζεται πρόσκαιρη βελτίωση και έχει δυσμενή θανατηφόρο κατάληξη.

ΛΙΣΤΕΡΙΩΣΗ

ΘΕΡΑΠΕΙΑ

- Στη περίπτωση των βιολογικών εκτροφών θα πρέπει να τηρούνται αυστηρά σύμφωνα με τη νομοθεσία οι χρόνοι αναμονής για τη διάθεση στους καταναλωτές των ζωοκομικών προϊόντων.
- Όλες δε οι θεραπείες θα πρέπει να είναι καταγεγραμμένες στο βιβλίο με τις θεραπευτικές επεμβάσεις στα ζώα.

ΛΙΣΤΕΡΙΩΣΗ -

Βιολογικές εκτροφές αιγοπροβάτων

ΠΡΟΛΗΨΗ (1)

- Αποφυγή πρόσληψης μολυσμένων ζωοτροφών από τα ζώα.
- Μέτρα προστασίας ζωοτροφών από τη μόλυνση:
  - Καλή παρασκευή ενσιρώματος
  - Κάλυψη επιφάνειας ενσιρώματος (2 - 4 cm) με άπλυτο χονδρό αλάτι
  - Αεροστεγές κλείσιμο με φύλλα πολυαιθυλενίου
  - Μη εφαρμογή χαμηλής αποκοπής στελεχών για πρώτη ύλη ενσιρώματος
  - Συγκομιδή πρώτης ύλης στο στάδιο πλήρους φυλλώματος
  - Χρήση κατάλληλων οξινιστών
  - Στο άνοιγμα ενσιρώματος $pH \leq 4,5 - 5,5$ και αδιάλυτη τέφρα $\leq 1,5\%$

ΛΙΣΤΕΡΙΩΣΗ - Βιολογικές εκτροφές αιγοπροβάτων

ΠΡΟΛΗΨΗ (2)

- Απαγόρευση χορήγησης αλλοιωμένου ή ύποπτου ενσιρώματος στα πρόβατα. Καθημερινή απομάκρυνση μολυσμένων υπολειμμάτων. Τα ενσιρώματα σε πλαστικούς σάκους καταναλώνονται ολόκληρα μόλις ανοιχθούν την ίδια ημέρα.
- Εμβολιασμός όλων των ζώων με ζωντανά εμβόλια.

ΛΙΣΤΕΡΙΩΣΗ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ

- **Ζωοανθρωπονόσος** που μεταδίδεται κυρίως με κατανάλωση μολυσμένου γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων.
- Προκαλεί στον άνθρωπο εγκεφαλίτιδα, αποβολές σε έγκυες γυναίκες και σηψαιμία.